

LBRIS

We know
books

ALEX
MICHAELIDES
FURIA

Traducere din limba engleză și note
DANA-LIGIA ILIN

LITERA

București

PROLOG

Să nu începi niciodată o carte vorbind despre starea vremii.

Cine a zis asta? Nu-mi aduc minte – vreun scriitor celebru, presupun.

Oricine o fi fost, are dreptate. Starea vremii e plictisitoare. Nimeni nu vrea să citească despre vreme, mai ales în Anglia, unde avem parte din belșug de vreme urâtă. Oamenii vor să citească despre *oameni* – și, în general, sar peste paragrafele cu descrieri, din câte știu eu.

Evitarea subiectului „starea vremii“ este un sfat bun, pe care acum îl ignor pe riscul meu. O excepție care confirmă regula, sper. Nu vă faceți griji, povestea mea nu se desfășoară în Anglia, așa că nu vorbesc aici despre ploaie. La ploaie pun piciorul în prag: nici o carte n-ar trebui să înceapă vreodată cu ploaia. Fără excepții.

Vorbesc despre vânt. Vântul care se învârtește în jurul insulelor grecești. Un vânt grecesc sălbatic, impvizibil. Un vânt care te scoate din minți.

Vântul era sălbatic în noaptea aceea, noaptea crimei. Era feroce, furios – dădea buzna printre copaci, se năpustea pe cărări, șuiera, se jeluia, smulgea toate celelalte sunete și o lua la goană cu ele.

Leo era afară când a auzit împușcăturile. Era în patru labe în spatele casei, vomitând în grădina de legume. Nu era beat, doar drogat. (Mea culpa, mă tem. Nu mai

fumase niciodată marijuana. Probabil n-ar fi trebuit să-i dau.) După un moment de trăire aproape extatică – aparent implicând o viziune supranaturală –, i s-a făcut greață și a început să vomite.

Tocmai atunci s-a năpustit vântul, aruncând sune-tul drept spre el: *bang, bang, bang*. Trei împușcături una după alta.

Leo s-a ridicat greoi și a pornit cum a putut spre împușcături, îndepărtându-se de casă pe cărare, prin livada de măslini, spre ruine.

Și acolo, în luminiș, lătit pe pământ... era un trup.

Trupul zăcea într-o baltă tot mai mare de sânge, înconjurat de semicercul de coloane de marmură în ruină care-l umbreau parțial. Leo s-a apropiat cu băgare de seamă să-i privească fața. Apoi s-a dat înapoi clătî-nându-se pe picioare, cu fața schimonosită de groază, și a deschis gura ca să urle.

Am sosit în acel moment, împreună cu ceilalți – la timp ca să aud începutul urletului lui Leo, înainte ca vântul să-i înșface sunetul de pe buze și să fugă cu el, dispărând în întuneric.

Am rămas încremeniți, într-o tăcere deplină. A fost un moment înfiorător, ca scena culminantă dintr-o tragedie grecească.

Însă tragedia nu s-a încheiat acolo.

Nu era decât începutul.

ACTUL I

„Asta-i cea mai tristă poveste pe care am
auzit-o vreodată.“

Ford Madox Ford, *Povestea unei pasiuni*

1

Aceasta este povestea unei crime.

Sau poate că asta nu-i cu totul adevărat. În miezul ei e o poveste de dragoste, nu-i așa? Cel mai trist fel de poveste de dragoste – despre sfârșitul iubirii; moartea iubirii.

Bănuiesc, așadar, că am avut dreptate prima dată.

Ați putea crede că o știți. Probabil ați citit despre ea în momentul respectiv – ziarele de scandal au adorat-o, dacă vă amintiți: „INSULA CRIMEI“ a fost un titlu frecvent. Deloc surprinzător, de fapt, deoarece avea ingredientele perfecte pentru a stârni senzație în presă: o fostă vedetă de cinema retrasă din societate, o insulă privată grecească pe care vântul a rupt-o de lume... și, desigur, o crimă.

S-au scris o grămadă de tâmpenii despre noaptea aceea. Tot soiul de teorii aiurite despre ceea ce se poate să se fi întâmplat sau să nu se fi întâmplat. M-am ferit de toate. Nu mă interesa să citesc speculații prost informate despre ceea ce se poate să se fi întâmplat pe insulă.

Știu ce s-a întâmplat. Eram acolo.

Cine sunt eu? Păi, sunt cel care spune această poveste – sunt și unul dintre personajele ei.

Eram șapte prinși în capcană pe insulă.

Unul dintre noi era ucigaș.

Dar înainte să vă apucați de pariat cine a făcut-o, simt că este datoria mea să vă informez că aici nu-i vorba despre „cine a făcut-o“. Mulțumită Agathe Christie, știm cu toții cum trebuie să se desfășoare acest soi de poveste: o crimă urmată de o investigație tenace, o rezolvare ingenioasă – și apoi, cu puțin noroc, o întorsătură surprinzătoare la sfârșit. Aici este vorba despre oameni în carne și oase, într-un loc real. Dimpotrivă, este o poveste despre „de ce a făcut-o“ – un studiu al caracterului, o examinare a personalităților noastre și a motivelor pentru care facem ceea ce facem.

Ceea ce urmează este încercarea mea sinceră, din toată inima, de a reconstitui evenimentele acelei nopți cumplite – crima însăși și tot ce a dus la ea. Promit să vă înfățișez adevărul curat, gol-goluț – sau cât de aproape de el pot să ajung. Tot ce am făcut, am spus și am gândit noi.

„Dar cum?“, vă aud întrebând. „Cum e posibil?“ Cum aș putea să știu *totul*? Nu doar fiecare acțiune, tot ce s-a spus și s-a făcut – ci tot ce *nu s-a făcut, nu s-a spus*, toate gândurile din mințile noastre?

În cea mai mare parte mă bazez pe discuțiile dintre noi, înainte de crimă și după aceea – adică dintre cei care am supraviețuit. Cât despre victimă, cred că-mi veți acorda licență poetică în privința vieții sale interioare. Dat fiind că sunt dramaturg de meserie, poate că sunt mai calificat decât majoritatea pentru această sarcină anume.

Povestea se bazează și pe însemnările mele – făcute atât înainte, cât și după crimă. Aici se impune o mică explicație. De câțiva ani înapoi obișnuiesc să-mi fac însemnări. Nu le-aș zice „jurnal intim“, nu sunt așa de structurate. Doar o consemnare a gândurilor, ideilor, visurilor, a unor frânturi de conversații pe care le prind

din zbor, a observațiilor mele despre lume. Carnetele nu sunt ceva deosebit, doar niște Moleskine banale cu copertă neagră. Am acum alături, deschis, carnetul relevant din acel an – și nu încapе îndoială că-l voi consulta pe măsură ce înaintăm.

Fac toate aceste precizări astfel încât, dacă la vreun moment dat vă voi duce pe o pistă greșită, să înțelegeți că este din întâmplare, nu dinadins: pur și simplu uneori distorsionez cu stângăcie evenimentele ca să se alinieze punctului meu de vedere. Un risc profesional, poate, când cineva spune o poveste în care se întâmplă să joace un rol mărunț.

Cu toate acestea, voi face tot ce-mi stă în puteri ca să nu deturnez prea des narațiunea. Dar sper că-mi veți trece cu vederea câte o digresiune pe ici, pe colo. Și înainte să mă acuzați că am un stil labirintic, dați-mi voie să vă amintesc că e o poveste adevărată – iar în viața reală în felul acesta comunicăm, nu-i așa? Împrăștiat. Sărim înainte și înapoi în timp; uneori încetinim și dăm detalii; alteori derulăm „pe repede înainte“, redactăm pe parcurs, reducând la minimum imperfecțiunile și amplificând cât mai mult elementele pozitive. Suntem cu toții povestitori nedemni de încredere ai propriei noastre vieți.

Ciudat, simt că tu și cu mine ar trebui să stăm pe două scaune de bar, chiar acum, când îți spun toate aceste lucruri – ca doi vechi prieteni, bând împreună.

„Asta-i o poveste pentru oricine a iubit vreodată“, zic, făcând să alunece spre tine un pahar – unul mare, o să ai nevoie de el.

Îți cer să nu mă întrerupi prea mult, cel puțin nu la început. Vor fi multe ocazii de dezbaterе după aceea.

Deocamdată, te rog să ascuți politicos ce am de zis – așa cum i-ai îngădui unui prieten să spună o anecdotă cam lungă.

E vremea să cunoaștem distribuția suspectilor – în ordinea importanței. Prin urmare, deocamdată trebuie să-mi calc pe inimă și să rămân în afara scenei. O să mă ațin prin culise, așteptând semnalul de intrare.

Hai să începem, așa cum se cuvine, cu vedeta.

Hai să începem cu Lana.

2

Lana Farrar era o vedetă de cinema.

Lana era o mare vedetă. Devenise vedetă când era foarte tânără, pe când statutul de vedetă încă mai însemna ceva – înainte ca oricine care e conectat la internet să poată deveni celebru.

Nu încapă îndoială că mulți dintre voi îi cunoașteți numele sau i-ați văzut filmele. A făcut prea multe ca să le înșir aici. Dacă semănați cât de cât cu mine, unul sau două vă sunt foarte dragi.

În ciuda faptului că s-a retras din activitate cu un deceniu înainte să înceapă povestea noastră, faima Lanei a dăinuit – și, fără îndoială, mult după ce eu voi fi mort și dat uitării, ca și cum nici n-aș fi existat, lumea își va aminti de Lana Farrar, și pe drept cuvânt. Așa cum a scris Shakespeare despre Cleopatra, și-a câștigat „locul în poveste“.

Lana a fost descoperită când avea nouăsprezece ani de Otto Krantz, faimosul producător de la Hollywood, câștigător de Oscaruri, cu care mai târziu s-a și măritat. Până la moartea sa prematură, Otto și-a dedicat energia și influența considerabilă ca să promoveze cariera Lanei – a conceput filme întregi care să-i pună în valoare talentul. Însă Lana era sortită să devină vedetă, cu sau fără Otto.

Asta nu se datora numai feței ei fără cusur, cu frumusețea pură, luminoasă a unui înger botticellian – acei ochi de un albastru nesfârșit – sau felului în care vorbea sau celebrului ei zâmbet. Nu, Lana avea o *altă* calitate, ceva intangibil, ceva de semizeită; ceva mitic, magic – te făcea s-o privești la nesfârșit, obsesiv. În prezența unei astfel de frumuseți nu-ți doreai decât să contempli.

În tinerețe, Lana a făcut o mulțime de filme care, ca să fiu sincer, lăseau cumva impresia de noroi aruncat pe perete, ca să vezi dacă se lipește. Dacă valoarea comediiilor romantice era destul de modestă, după părerea mea, și nici un thriller n-a fost memorabil, producătorii au dat de filonul de aur când Lana a jucat în prima sa tragedie. A interpretat-o pe Ofelia într-o adaptare modernă a lui *Hamlet* și a fost nominalizată pentru prima dată la Oscar. De atunci încoace, să sufere cu noblețe a devenit specialitatea Lanei. Puteți să le ziceți „filme siropoase“ sau „melodramatice“, dar Lana a fost excelentă în rolul fiecărei eroine romantice bătute de soartă, de la Anna Karenina la Ioana d’Arc. Niciodată nu rămânea cu iubitul; rareori scăpa cu viață – și noi o iubeam pentru asta.

După cum vă puteți închipui, Lana le-a adus multor oameni o mulțime de bani. Când avea treizeci și cinci de ani, într-o perioadă altfel catastrofală din punct de vedere financiar pentru Paramount, profiturile unuia dintre cele mai mari succese ale ei au ținut studioul pe linia de plutire. De aceea branșa a fost traversată de o undă de șoc atunci când Lana a anunțat brusc că se retrage din activitate – în culmea celebrității și frumuseții, la frageda vârstă de patruzeci de ani.

Motivul hotărârii ei era un mister și urma să rămână astfel, deoarece Lana n-a dat nici o explicație – nici

atunci, nici ulterior. N-a vorbit niciodată în public despre asta.

Totuși, mie mi-a spus - într-o noapte de iarnă, la Londra, pe când sorbeam whisky lângă foc, privind cum fulgii plutesc prin fața ferestrei. Mi-a spus toată povestea, iar eu i-am spus de...

La naiba. Iar încep - mă strecor iar în narațiune. Se pare că, în ciuda celor mai bune intenții, nu izbutesc să mă țin departe de povestea Lanei. Poate că ar trebui să-mi recunosc înfrângerea, să accept faptul că suntem împlețiți inseparabil, ea și cu mine, înnodați ca un ghem de sfoară încâlcită, imposibil de deosebit sau de desfăcut?

Totuși, chiar dacă este adevărat, prietenia noastră a apărut mai târziu. În acest punct al poveștii nu ne cunoșteam. În acele zile locuiam la Londra împreună cu Barbara West. Iar Lana, desigur, era la Los Angeles.

Lana era californiană, născută și crescută acolo. Acolo locuia, acolo muncea, acolo turna majoritatea filmelor. Totuși, când s-a retras din activitate a hotărât să plece din Los Angeles ca să ia totul de la capăt.

Dar unde să se ducă?

Este celebră vorba lui Tennessee Williams că n-ai unde să te duci când te retragi din lumea filmului - doar dacă nu te duci pe Lună.

Lana nu s-a dus pe Lună, ci în Anglia. S-a mutat la Londra cu Leo, fiul ei încă mic. A cumpărat ditamai căsoiul de șase etaje în Mayfair. N-avea de gând să stea prea mult, cu siguranță nu pentru totdeauna: voia doar să încerce un nou stil de trai cât se dumea ce să facă cu restul vieții ei.

Problema era că, fără o carieră acaparatoare care s-o definească, Lana a ajuns la concluzia neplăcută că

nu știa cine este și nici ce voia să facă mai departe. Se simțea pierdută, mi-a spus.

Acelora dintre noi care-și amintesc filmele Lanei Farrar le vine greu să și-o imagineze „pierdută“. Pe ecran a suferit mult, dar a făcut-o cu stoicism, tărie interioară și un curaj nemaipomenit. Își înfrunta soarta fără șovăială și murea luptând. Era tot ce ți-ai putea dori de la o eroină.

În viața reală, Lana nici că putea să fie mai diferită de imaginea de pe ecran. După ce o cunoșteai bine începeai să zărești altă persoană ascunsă sub fațadă: mai fragilă și complicată, cu mult mai puțină încredere în sine. Majoritatea oamenilor n-au întâlnit-o niciodată pe această a doua Lana, însă pe măsură ce povestea se desfășoară trebuie s-o urmărim cu atenție. Pentru că ea deține toate tainele.

De-a lungul anilor m-am străduit din răspuțeri să înțeleg această discrepantă, în lipsa unui cuvânt mai potrivit, dintre sinele public și cel intim ale Lanei. Știu că Lana s-a străduit și ea. Mai ales la început, când abia se mutase la Londra.

Din fericire, soarta i-a scos în cale un englez, un om de afaceri chipeș, un pic mai tânăr decât ea, pe nume Jason Miller, de care s-a îndrăgostit.

Dacă a fost realmente mâna sorții sau doar o abatere convenabilă a atenției – o cale de a amâna, poate că la nesfârșit, toate acele dileme existențiale spinoase despre sine și viitorul său – rămâne de discutat. În mintea mea, cel puțin.

Oricum, Lana și Jason s-au căsătorit, iar Londra a devenit căminul ei permanent.

Lanei îi plăcea Londra. Îi plăcea, în mare parte, deoarece acolo oamenii aveau tendința s-o lase în pace.

Englezilor nu le stă în fire să acosteze pe stradă vedetele de cinema, oricât de faimoase, cerându-le selfie-uri și autografe. Așa că de cele mai multe ori Lana putea să umble prin oraș netulburată.

Umbla mult. Lanei îi plăcea să meargă pe jos – când vremea o permitea.

Ah, vremea urâtă! La fel ca toți cei care petrec un timp mai îndelungat în Marea Britanie, Lana s-a ales cu o preocupare nesănătoasă față de climat. Cu trecerea anilor, a devenit o permanentă sursă de frustrare. Îi plăcea Londra, însă, după aproape zece ani petrecuți acolo, în mintea ei orașul și vremea urâtă au devenit sinonime. Erau legate indisolubil: Londra egal *umed*, egal *ploaie*, egal *cenușiu*.

Acel an fusese deosebit de mohorât. Era aproape de Paște și încă nu apăruse nici un semn de primăvară. În momentul respectiv amenința să plouă.

Pe când rătăcea prin Soho, Lana a aruncat o privire spre cerul care se întuneca. Așa cum se aștepta, a simțit un strop de ploaie pe față, apoi altul pe mână. „La naiba!“, și-a zis. Era mai bine să se întoarcă acum, înainte să toarne cu găleata.

S-a întors pe urmele pașilor săi – și ale gândurilor. Ceva o sâcăia, dar nu știa ce anume. De câteva zile era neliniștită. Se simțea agitată, tulburată, ca și cum ar fi fost urmărită și încerca să scape – înainta pe străzile înguste cu ochii în pământ, vrând să se descotorosească de ceea ce se ținea de ea ca o umbră. Dar ce era?

„Gândește-te“, și-a spus. „Dezleagă problema.“

S-a apucat să-și treacă viața în revistă, căutând nemulțumiri sau griji flagrante. Să fi fost căsnicia ei? Puțin probabil. Jason era stresat de munca lui, dar asta nu era o noutate; relația lor traversa o fază bună în acel moment. Problema nu era acolo. Atunci unde?

La fiul ei, Leo? Să fi fost discuția de zilele trecute? Nu fusese decât o conversație amicală despre viitorul lui, nu-i așa?

Sau era mult mai complicat?

Alt strop i-a abătut atenția. Mânioasă, a fulgerat norii cu privirea. Nu era de mirare că nu poate gândi cum trebuie. Dacă ar fi putut să vadă cerul... să vadă soarele...

Pe când se îndrepta spre casă, mintea ei continua să se joace cu ideea de a scăpa de vremea urâtă. Cel puțin în privința asta se putea face ceva.

Cum ar fi fost să schimbe decorul? În weekendul următor era Paștele. Puteau să facă o excursie spontană în căutarea soarelui.

De ce nu în Grecia, pentru câteva zile? Pe insulă?

Chiar, de ce nu? Avea să le facă bine – lui Jason, lui Leo și în special ei înseși. Putea să-i invite și pe Kate și Elliot, și-a zis. „Da, ar fi distractiv.“ A zâmbit. Mirajul soarelui și al cerului albastru i-a luminat pe loc starea de spirit.

A scos din buzunar telefonul.

Avea s-o sune imediat pe Kate.